

نقش برنامه‌های آموزشی در یادگیری کودکان

مولفان

پروانه دودمان

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

(همراه: مساری)

عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

بهادر پلکیزی

انتشارات سجوران

۱۳۹۵

سرشناسه:	دودمان، پروانه، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور:	نقش برنامه‌های آموزشی در یادگیری کودکان/ مولفان پروانه دودمان، زهرا خاکساری، بهادر چنگیزی.
مشخصات نشر:	تهران: سخنوران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری:	۱۰۴ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۸۳-۷۶۵-۲
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه.
موضوع:	برنامه‌ریزی آموزشی
نوع:	Educational planning
موضوع:	یادگیری
موضوع:	Learning
شناسه افزوده:	خاکساری، زهرا، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده:	چنگیزی، بهادر، ۱۳۴۲ -
رده‌بندی کنگره:	LC ۱۳۹۵۲۱۰۷ ن/د۹
رده‌بندی دیویی:	۲۰۷/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی:	۴۰۴۲۸۲۱

عنوان کتاب: نقش برنامه‌های آموزشی در یادگیری کودکان

مؤلفین: پروانه دودمان، زهرا خاکساری، بهادر چنگیزی

صفحه آرا و طراح جلد: پیشگامان مسیر دانش

ناشر: سخنوران

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۵

آدرس: کارگر شمالی، بعد از ادوارد براون، شماره ۱۴۰۷، طبقه اول، انتشارات سخنوران

آدرس الکترونیکی: thesis.pub۲۰۱۴@gmail.com

آدرس سایت: www.thesispublication.com

شماره تماس: ۰۹۱۹۳۶۱۶۶۱۳ - ۰۲۱۶۶۴۷۶۳۰۶

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۸۳-۷۶۵-۲

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۱	تعریف برنامه ریزی و برنامه ریزی آموزشی
۱۲	ضرورت برنامه ریزی آموزشی
۱۳	مفاهیم برنامه ریزی
۱۳	دور اندیشی در برنامه ریزی
۱۴	اصول برنامه ریزی آموزشی
۱۶	فرآیند برنامه ریزی آموزشی
۱۷	نقش بازی در یادگیری کودکان
۱۸	نظریه‌های بازی
۱۹	بازی و یادگیری
۲۰	بازی و برنامه درسی
۲۰	ساخت‌م‌کردن بازی در کودکان
۲۱	بازی‌های آموزشی و تاثیر آن بر فرایند- یاددهی- یادگیری دانش آموزان
۲۲	دلایل بر استفاده از بازی‌های آموزشی

۲۴	فواید بازی‌های آموزشی
۲۵	بازی‌های آموزشی و یادگیری مغز
۲۶	استفاده از بازی‌های آموزشی در مدارس ابتدایی
۳۳	اهمیت و سایل کمک آموزشی در فرایند یاددهی - یادگیری
۳۴	اثرات مثبت کاربرد فناوری آموزشی (وسایل کمک آموزشی)
۳۵	دلایل استفاده از وسایل کمک آموزشی در جریان تدریس
۴۲	آموزش استثنایی در ایران
۴۳	آموزش کودکان با توان ذهنی
۴۶	اهمیت آموزش تربیت بدنی کودکان استثنایی
۴۸	تربیت بدنی ابزاری برای آموزش و پرورش کودکان ناسازگار
۵۱	اهمیت تربیت
۵۱	بررسی روش‌های تربیتی
۵۳	تعلیم و تربیت از دیدگاه ابن سینا
۵۸	تقدم تربیت بر آموزش
۶۴	تأثیرات شگفت‌انگیز موسیقی بر سلامتی
۷۱	نقش رسانه‌های آموزشی در فرایند یادگیری
۷۲	ضرورت برنامه ریزی آموزشی
۷۳	فرایند برنامه ریزی آموزشی
۷۴	فعال ساختن کودکان در جریان یادگیری
۷۷	عوامل مؤثر بر یادگیری دانش آموزان

۸۲	آموزش و پرورش رکن اساسی توسعه
۸۶	توسعه چیست؟
۸۷	شاخص‌های توسعه
۹۷	منابع
۱۰۳	منابع خارجی

از آنجا که برنامه‌ریزی، راه و روشی برای هدایت منظم فعالیت‌های انسانی برای اهداف و مقاصد مشخصی است و به تعبیری دیگر نقشه راه برای رسیدن به مقصود و جهت‌گیری منطقی برای فعالیت‌هاست منطقاً لازم است استیازها و انتظارات، شرایط و امکانات، منابع و تجهیزات و همچنین موانع و محدودیت‌ها اطلاعات لازم و دقیقی جمع‌آوری شود و برای تحقق اهداف مورد نظر، مناسب‌ترین و مؤثرترین راهبردها را پیش‌بینی و توصیه نمود.

از سال ۱۹۱۸ با انتشار کتاب فرانکلین بابینر تحت عنوان برنامه درسی حوزه برنامه ریزی درسی به عنوان حوزه ای علمی، مورد توجه و مطالعه خاص قرار گرفته است. عالمان حوزه برنامه ریزی درسی مفهومی‌های گوناگون برنامه درسی را ارائه و مورد بحث قرار داده اند، از جمله: ۱ - موضوع‌ها و ماده‌های درسی ۲ - هدفهای آموزش ۳ - تجربه‌های فراگیران ۴ - فرصت‌های یادگیری. برنامه درسی به عنوان هدفهای آموزشی شامل مجموعه ای از هدفهای سلسله مراتبی از پیش تعیین شده است که آموزش، به منظور تجربه هایی که فراگیران در موقعیت آموزش یادگیری کسب می‌کنند اشاره دارد.

مقدمه

تاریخ در حال نوشته شدن و آینده در حال ساخته شدن است و ما نباید به تماشایی بودن در صحنه زندگی و تاریخ قناعت کنیم بلکه با درایت و اراده قوی و قالب ریزی و شکل دادن به آینده شرکتی فعال داشته باشیم در اینجااست که اهمیت برنامه ریزی در آموزش و پرورش و شکل دادن به آینده آشکار می شود و اصولاً هدف برنامه ریزی آموزشی این است که در سرنوشت آینده اعمال

نفوذ نموده و آنرا به سوی مقصد دلخواه و مناسب سوق دهد؛ بنابراین این سوال مطرح می شود: آیا برنامه ریزی آموزشی و درسی بر روند بهبود آموزش و پرورش نقش دارد؟

برنامه ریزی آموزشی که طبعاً به برنامه ریزی در حیطه آموزش و پرورش می پردازد، موضوعات اساسی چون هدف های غایی و کلی با توجه به فلسفه آموزش و پرورش، نیازها، امکانات، منابع و محدودیت ها و موانع و همچنین راهبردهای لازم برای رفع نیازها را دارد. برنامه ریزی آموزشی، فرایندی است مستمر که به صورت مجموعه ای متشکل و کلی، مجموعه خواسته ها و انتظارات و مسائل آموزش و پرورش یک کشور را براساس تدبیری راهبردی و عملی هدایت می کند. درون داد این فرایند، شامل کلیه نیازها اعم از نیاز فردی و اجتماعی، اولویت ها، اهداف و مقاصد براساس سیاست ها و خط سی ها، مورد نظر، امکانات لازم اعم از مالی و مادی و انسانی، اطلاعات و دانش کمک دهنده وسایل و راه ها، برآمده برای تحقق هدف هاست.

فرایند این کل، خود، مجموعه ای از اعمال، فعالیت ها، کوشش ها و تلاش ها در قالب برنامه ها، طرح، راهبردها، فنون و تجارب متفاوت و متنوع است و بالاخره برون داد این فرایند صلاحیت ها، توانایی ها و انتظارات مورد نظر در نظام کلی آموزش و پرورش است. بدیهی است که برنامه ریزی آموزشی، خود دارای سطوح گوناگونی است به ممکن است از سطح بسیار کلی مجموعه نظام آموزش و پرورش کشور تا سطح بسیار خرد مانند مدد به راحت پوشش خود قرار دهد. برنامه های بلندمدت و میان مدت و یا کوتاه مدت، سطوح دیگری از این نظام را در بعد زمان نشان می دهد. هر گونه دانش و اطلاعات، نظریه، راهکار و یا راهبردهای مشخص در این چارچوب، ممکن است به روشن تر شدن مسائل این حیطه از نظام آموزش و پرورش کمک کند و منتهی و راهنمایی برای اصلاح، رشد و افزایش کیفی فعالیت ها در این زمینه قرار گیرد.

از طرف دیگر، حیطه کار برنامه ریزی در تهیه و تدوین محتوای آموزشی برای فراهم آوردن زمینه و امکانات لازم برای برآورده شدن انتظارات آموزشی، یا برون داده های نظام برنامه ریزی آموزشی است. از طریق مجموعه فعالیت های هدفدار و مبتنی بر نیاز و متکی بر روش های مناسب است که می توان به نظریات و نقشه مشخص شده در برنامه آموزشی (طی فرایند برنامه ریزی آموزشی) جامه عمل پوشاند. این مجموعه فعالیت های هدفدار و نظام مند و روش مدار، خود، طی یک فرایند منطقی و منظم علمی، چارچوب محتوای آموزش در سطح برنامه های خرد و کلان آموزشی را طرح ریزی می کند و چگونگی سازمان بندی محتوا را برای تحقق اهداف مشخص تعیین می کند.

مرور نظریه های برنامه ریزی درسی به ویژه نظریه های جدیدتر و کاراتر، راهکارها و شیوه های اعمال نظریه ها در محیط های واقعی آموزش یعنی مدارس و کلاس های درس، عوامل تشکیل دهنده محتوا، بحث تعادل روش و محتوا در برنامه های درسی، راهنمای تهیه و تدوین و یا تألیف محتوای آموزش در هر سطح، از طریق تهیه کتابهای درسی و کمک درسی، نقش روش های یاددهی-یادگیری در تحقق اهداف، برنامه ها و به ویژه جایگاه و تأثیر ارزشیابی در همان راستا، زمینه های عمده و مورد نظری است که انتظار می رود برای بحث و تبادل نظر و نقد و بررسی، با پیشنهادها و مفید و مؤثر فرهیختگان، کارشناسان و صاحبان علم و اندیشه مورد توجه قرار گیرد.

تعریف برنامه ریزی و برنامه ریزی آموزشی

«راسخ» در کتاب تعلیم و تربیت در جهان امروز «برنامه ریزی را تفکر قبل از عمل، دورنماسازی و مداخله در جریان امر برای هدایت برای نیل به هدف خوانده شده و آنرا چنین تعریف کرده است: «طرح تدابیری که با احسن رجه یا مناسبترین صورت از منابع موجود به جهت نیل به به هدفهای مطلوب استفاده کند.»

در کتابهای موجود در باب برنامه ریزی اعم از برنامه ریزی اقتصادی، اجتماعی یا آموزشی تعریف های گوناگونی برای مفهوم برنامه ریزی یافت می شود ولی بر اساس کلی برنامه ریزی را می توان چنین تعریف کرد:

- برنامه ریزی یعنی نقشه کشیدن برای دستیابی به خواسته ها،
- برنامه ریزی راهی برای هدایت حساب شده فعالیت انسان به سوی منظور مشخص و اهداف تعریف شده،

- برنامه ریزی یعنی نقشه کشیدن برای آینده و پیش بینی راههای دستیابی به آن،
- برنامه ریزی فراگردی است دور نگر برای جهت دادن منطقی به فعالیت های جنبی
برنامه ریزی فرایندی است که به انتخاب عقلانی یا فنی منجر می شود. برنامه ریزی خط و مشی تصمیم گیری است که در زمره ی هدایت سیاست و اعمال قدرت قرار دارد.
برنامه آموزشی عبارت است از همه فعالیت هایی که از سوی کودکان تحت راهنمای و نظارت معلمان انجام می شود.